

PRÁVA PACIENTA

- Pacient má právo na ohleduplnou odbornou zdravotnickou péči prováděnou s porozuměním kvalifikovanými odborníky.
- Pacient má právo znát jméno lékaře a dalších zdravotnických pracovníků, kteří ho ošetřují. Má právo žádat soukromí a služby přiměřené možností ústavu, jakož i možnost denně se stýkat se členy své rodiny či s přáteli. Omezení takového způsobu (tzv. kontinuity) návštěv může být provedeno pouze ze závažných důvodů.
- Pacient má právo získat od svého lékaře údaje potřebné k tomu, aby mohl před zahájením každého dalšího nového diagnostického a terapeutického postupu zasvěceně rozhodnout, zda s ním souhlasí. Vyjma případů akutního ohrožení má být informován o případných rizicích, která jsou s uvedeným postupem spojena. Pokud existuje více alternativních postupů nebo pokud pacient vyžaduje informace o léčebných alternativách, má na seznámení s nimi právo. Má rovněž právo znát jména osob, které se jich zúčastní.
- Pacient má v rozsahu, který povoluje zákon, právo odmítnout léčbu a má být současně informován o zdravotních důsledcích svého rozhodnutí.
- V průběhu ambulantního i nemocničního vyšetření, ošetření i léčby má nemocný právo na to, aby byly v souvislosti s programem léčby brány maximální ohledy na jeho soukromí a stud. Rozbory jeho případu, konzultace vyšetření a léčba jsou věci důvěrnou a musí být prováděny diskrétně. Přítomnost osob, které se léčby přímo neúčastní, musí odsouhlasit nemocný, a to i ve fakultních zařízeních, pokud si tyto osoby nemocný sám nevybral.
- Pacient má právo očekávat, že veškeré zprávy a záznamy týkající se jeho léčby jsou považovány za důvěrné. Ochrana informací o nemocném musí být zajištěna i v případech počítačového zpracování.
- Pacient má právo očekávat, že nemocnice musí podle svých možností přiměřeným způsobem vyhovět pacientovým žádostem o poskytování péče v míře odpovídající povaze onemocnění. Je-li to nutné, může být pacient předán jinému léčebnému ústavu, případně tam převezen poté, když mu bylo poskytnuto úplné zdůvodnění a informace o nezbytnosti tohoto předání a ostatních, které existují.
- Pacient má právo očekávat, že jeho léčba bude vedena s přiměřenou kontinuitou. Má právo vědět předem, jací lékaři, v jakých ordinačních hodinách a na jakém místě jsou mu k dispozici. Po propuštění má právo očekávat, že nemocnice určí postup, jímž bude jeho lékař pokračovat v informacích o tom, jaká bude jeho další péče.
- Pacient má právo na podrobné a jemu srozumitelné vysvětlení v případě, že se lékař rozhodl k nestandardnímu postupu či experimentu. Písemný vědomý souhlas nemocného je podmínkou k zahájení neterapeutického i terapeutického výzkumu. Pacient může kdykoli, a to i bez uvedení důvodů, z experimentu odstoupit.
- Nemocný v závěru života má právo na citlivou péči všech zdravotníků, kteří musí respektovat jeho přání, pokud tato nejsou v rozporu s platnými zákony.
- Pacient má právo a povinnost řídit se platným řádem zdravotnické instituce, kde s e léčí (tzv. nemocniční řád). Pacient má právo kontrolovat svůj účet a vyžadovat odůvodnění jeho položek bez ohledu na to, kým je účet placen.

Práva pacienta byla prohlášena za platná 25. 2. 1992.

CHARTA PRÁV DĚTÍ V NEMOCNICI

- Děti mají být do nemocnice přijímány jen tehdy, pokud péče, kterou vyžaduje jejich stav, nemůže být stejně dobře poskytnuta v domácím ošetřování nebo při ambulantním docházení.
- Děti v nemocnici mají mít právo na neustálý kontakt se svými rodiči a sourozenci. Tam, kde je to možné, by se mělo rodičům dostat pomoci a povzbuzení k tomu, aby s dítětem v nemocnici zůstali. Aby se na péči o své dítě mohli podílet, měli by rodiče být plně informováni o chodu oddělení a povzbuzováni k aktivní účasti na něm.
- Děti nebo jejich rodiče mají mít právo na informace v takové podobě, jaká odpovídá jejich věku a chápání. Mají mít zároveň možnost otevřeně hovořit o svých potřebách s personálem.
- Děti nebo jejich rodiče mají mít právo poučeně se podílet na veškerém rozhodování ohledně zdravotní péče, která je jim poskytována. Každé dítě má být chráněno před všemi zákroky, které pro jeho léčbu nejsou nezbytné, a před zbytečnými úkony, podniknutými pro zmírnění jeho fyzického nebo emocionálního rozrušení.
- S dětmi se má zacházet s taktem a pochopením a neustále musí být respektováno jejich soukromí.
- Dětem se má dostávat péče náležitě školeného personálu, který si je plně vědom fyzických a emocionálních potřeb dětí každé věkové skupiny.
- Děti mají mít možnost nosit své vlastní oblečení a mít s sebou v nemocnici své věci.
- O děti má být pečováno společně s jinými dětmi téže věkové skupiny.
- Děti mají být v prostředí, které je zařízeno a vybaveno tak, aby odpovídalo jejich vývojovým potřebám a požadavkům a aby zároveň vyhovovalo uznaným bezpečnostním pravidlům a zásadám péče o děti.
- Děti mají mít plnou příležitost ke hře, odpočinku a vzdělání, přizpůsobenou jejich věku a zdravotnímu stavu.

Tento dokument vychází z textu Charty práv dětských pacientů organizace „National Association for the Welfare of Children in Hospital“ se sídlem v Londýně. Materiál v tomto znění podpořila Centrální etická komise při MZ ČR.

PRÁVA KRITICKY NEMOCNÉHO

- Kriticky nemocní pacienti mají právo na specializovanou péči, aby se minimalizovala rizika smrti nebo trvalé invalidity.
- Kriticky nemocní pacienti mají právo na pravdivé a přiměřené informace o svém stavu a o léčbě od svého lékaře. Není-li však nemocný schopen tyto informace pochopit a pokud se nevyjádří zamítavě, může lékař informovat jeho nejbližší příbuzné nebo osoby pověřené péčí o zájmy nemocného, vždy však musí respektovat jeho soukromí.
- Kriticky nemocní mají právo, je-li to možné, být informováni lékařem před tím, než dají souhlas k navrhované léčbě. Není-li to z důvodů zdravotního stavu pacienta možné, svolení by měla dát jiná osoba, v souladu s právními předpisy dané země. V naléhavých situacích však nemusí být možné získat tento souhlas vzhledem k mentální neschopnosti pacienta nebo vzhledem k nedostupnosti osob, které by mohly v souladu s právními předpisy dané země dát souhlas ve prospěch pacienta.
- Kriticky nemocní mají právo léčbu odmítnout. V těchto případech by měl být nemocný poučen o zdravotních důsledcích svého rozhodnutí, toto rozhodnutí by mělo být dokumentováno v plném rozsahu. Lékaři i zdravotní sestry oborů intenzivní medicíny mají povinnost jednat v souladu se zákony dané země.
- Kriticky nemocní mají právo být léčeni v plně odpovídajících specializovaných zařízeních a být do nich přiměřeným způsobem transportováni.
- Kriticky nemocní mají právo být navštěvováni svými milovanými v souladu s řádem každé jednotky intenzivní péče a s ohledem na svůj zdravotní stav.
- Kriticky nemocní mají právo na duševní nebo morální podporu nebo ji odmítnout. Mají také právo na pomoc v osobních i právních záležitostech.
- Kriticky nemocní mají právo, aby se se všemi informacemi týkajícími se jejich péče zacházelo jako s důvěrnými.
- Kriticky nemocní mají právo na důstojné zacházení ze strany personálu jednotky intenzivní péče.

PRÁVA UMÍRAJÍCÍCH

- Mám právo na to, aby se mnou zacházelo jako s živým člověkem až do mé smrti.
- Mám právo udržovat si naději, ať už umírám na cokoliv.
- Mám právo na poskytování péče lidmi, kteří dokáží udržovat moji naději, ať už se situace změní jakkoli.
- Mám právo vyjádřit svoje pocity týkající se blížící se smrti, a to svým vlastním způsobem.
- Mám právo zúčastnit se rozhodnutí, které se týkají péče o mě samého.
- Mám právo očekávat nepřetržitý medicínský i ošetrovatelský zájem o mě samého, i když se budou muset léčebné cíle nahradit cíli sledujícími udržování mé „pohody“.
- Mám právo na to, abych neumíral sám.
- Mám právo na osvobození od bolesti.
- Mám právo na čestné odpovědi na moje otázky.
- Mám právo na to, aby mi nikdo nelhal.
- Mám právo na to, aby mi ve chvíli, kdy si uvědomím hrozící smrt, pomohla moje rodina a pomoc byla poskytnuta i mým příbuzným.
- Mám právo zemřít pokojně a důstojně.
- Mám právo ponechat si svoji individualitu a ne být souzený za své rozhodnutí, které může být v protikladu se stanoviskem jiných
- Mám právo na rozhovory a rozšiřování svých náboženských nebo duchovních názorů bez ohledu na to, co znamenají pro jiné.
- Mám právo očekávat, že neporušitelnost lidského těla se bude respektovat i po smrti.
- Mám právo na to, aby se o mě starali citliví, starostliví a zkušení lidé, kteří se budou snažit porozumět mým potřebám a kterým přinese jejich konání při konfrontaci se smrtí určité uspokojení.

Pramen

Barbus, A. J.: The dying person's bill of rights. 1975, American Journal of Nursing Company.

PÉČE O BOLEST

Bolest je nepřijemný smyslový a emoční zážitek, spojený se skutečným nebo potenciálním poškozením tkáně nebo popisovaný v pojmech takového poškození. Bolest je vždy subjektivní pocit a její vyjádření je individuální záležitostí. Bolest vašeho dítěte pravidelně sledujeme a hodnotíme, abychom ji mohli co nejvíce zmírnit či odstranit. Nemusíte mít obavy kdykoliv informovat ošetřující personál o bolesti svého dítěte.

DESATERO PÉČE O BOLEST

Desatero péče o bolest vašeho dítěte:

- Bolest pečlivě sledujeme.
- Účinnost léků proti bolesti hodnotíme do jedné hodiny po podání.
- Zajímají nás jakékoliv změny týkající se bolesti.
- U bolestivých výkonů se snažíme předem upozornit a eventuálně bolest medikamentózně zmírnit.
- Empatický přístup k bolesti je pro nás samozřejmostí.
- Vyjádření o bolesti plně respektujeme.
- Velkou pozornost věnujeme souhrnnému profilu bolesti (místo, čas, délka, charakter a intenzita, délka bolesti).
- K určení míry bolesti nám pomáhá tzv. pravitko bolesti – jak silně pacient cítí svoji bolest.
- Nabízíme speciální úlevové polohy proti bolesti (zejména polohování stimulačními perličkovými polštáři) i chladivé obklady.
- Veškeré informace o bolesti dokumentujeme a předáváme v rámci ošetřujícího týmu.

